

DESPRE EDUCAȚIE ȘI NU NUMAI...

Nina PLEȘCA,
director adjunct, grad didactic I,
IP Gimnaziul Chipeșca
ORCID ID: 0009-0002-6191-1310

CZU: 37.01

DOI: 10.46727/c.01-02-12-2023.p52-55

Abstract. *The purpose of this paper was to emphasize once again that education is one of the most important aspects of our society. This process is closely related to that of learning and has major influences throughout life. First of all, with the help of this phenomenon, we learn moral values without which coexistence would suffer. For example, a healthy society is built on values such as: respect, integrity, generosity and others. On the other hand, we learn more about ourselves and our peers. So, education also helps us to evolve and understand those around us. Moreover, it makes it possible to integrate the individual into a society, not only through the prism of common values, but also through the fact that the person in question specializes in a field necessary for society.*

Keywords: *education, society, values, school, personality, learning, skills.*

Introducere

Educația este un fenomen social fundamental pentru bunăstarea și prosperitatea individuală și colectivă. Evoluția acestui concept de-a lungul secolelor a permis transformarea sa într-o mișcare mondială nobilă. Educația în secolul nostru a depășit toate limitele și orizonturile pentru a promova ideea că suntem toți cetățeni ai unei comunități globale și aspirăm spre o educație în vederea unei dezvoltări durabile.

Conceptul de educație a evoluat de-a lungul secolelor, transformându-se într-o mișcare mondială, devenind un vector primordial pentru realizarea celor mai nobile obiective. În Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI, se afirmă că educația este unul dintre principalele mijloace disponibile pentru a promova o formă mai profundă și mai armonioasă a dezvoltării umane și, prin urmare, servește pentru a reduce sărăcia, excluderea, ignoranța, opresiunea și războiul.

Educația devine astfel un adevărat panaceu pentru orice tip de problemă sau conflict, un instrument universal multifuncțional care, pe de o parte, ne oferă posibilități de progres în toate sferele vieții, iar pe de alta, mijloace de soluționare a oricăror tipuri de probleme.

Educația în mediul școlar

Educația este concepută ca o investiție în om, formată din mai multe elemente, organizate în sistem, aflate în strânse relații, și care fac ca o modificare produsă în unul dintre ele să se resimtă și în celelalte, astfel încât fiecare element al acțiunii educative poate fi cauza și efectul altuia. Ea reprezintă o preocupare a întregii societăți prin valorificarea optimă a resurselor sale materiale și umane. La realizarea educației

contribuie familia, mediul social, școala, biserica, instituțiile culturale, mass-media și structurile asociative. În constelația acestor factori de educare a tinerei generații, școlii îi revine locul central, ea fiind „principala instituție socială specializată în pregătirea oamenilor pentru muncă și viață”.

Școala reprezintă principalul cadru și mediu educațional, presărat permanent cu noi cunoștințe, metode, mijloace, valori, orientat spre finalități, susținut de o asistență psihopedagogică profesionistă și conceput ca o „activitate de educare a generației tinere”, ca un „sistem complex de influențe organizate și exercitate sistematic asupra copiilor și tinerilor”.

Astfel, cadrul didactic reușește să facă mai mult decât să asigure o transmitere adecvată a cunoștințelor către copiii pe care îi educă, reușește să îi învețe pe aceștia cum să caute și să găsească singuri informațiile de care au nevoie la un moment dat, cum să învețe singuri, cum să se adapteze cu succes la o situație neprevăzută și să găsească răspunsuri și soluții la problemele cu care se confruntă.

A educa înseamnă a trece dincolo de volumul de cunoștințe – înseamnă și schimbări de ordin psihologic, și social. Educația de calitate presupune implicare activă, empatie, dedicare. Nu este suficient ca un profesor să își predea materia, fie și într-un mod strălucit. Este necesar ca acesta să se asigure că cei care stau de partea cealaltă a băncii au înțeles și, mai mult decât atât, au capacitatea de a aplica în practică cunoștințele primite. Sunt foarte importante cunoștințele pe care un elev reușește să și le însușească pe parcursul școlărității, însă educația pe care o primește, în sens mai larg, este și mai importantă și mult mai folositoare în viață. O predare aplicată, focalizată pe nevoile de integrare viitoare în societate, pe răspunsul la necesitățile de moment și de viitor ale elevului, dar care ia în considerare și sentimentele, starea psihică a acestuia, va avea ca rezultat educarea adecvată, cu efecte benefice.

Educația depășește „predarea cunoștințelor” și presupune îmbarcarea într-o călătorie împreună cu elevii, călătorie în care cunoștințele predate sunt prelucrate în funcție de interesul și nevoile elevilor, sunt adaptate la nivelul fiecăruia și aplicate în practică, în viața de zi cu zi, în activitatea cotidiană, determinând și schimbări la nivel motivațional, comportamental.

Prin predare, elevii pot învăța noțiuni, fapte, reguli, valori morale, tehnici etc., însă educarea elevilor nu este posibilă decât prin aplicarea tuturor acestora în practică, în contexte adecvate, în care ei să învețe să le aplice, să le folosească, dezvoltându-și astfel propria personalitate. Predarea este doar unealta prin care se reușește educarea elevilor și depinde foarte mult pe profesor, de modul în care acesta abordează predarea, de stilul de lucru individual, de implicarea fiecăruia.

Educarea implică o reacție din partea elevului, modul în care elevul reușește să acumuleze cunoștințele, priceperile, regulile și să le aplice în acțiunile sale, să își schimbe propriul comportament și să se adapteze prin aplicarea cunoștințelor acumulate.

Un profesor care educă este cel care influențează viața elevului dincolo de băncile școlii. Este un profesor despre care elevii își amintesc cu drag, care devine mentor, exemplu de urmat, care le marchează viața încă de pe băncile școlii, dar continuă să îi influențeze și în viitor prin faptul că a reușit să îi modeleze în așa fel, încât ei să se poată adapta la orice fel de situație.

Copiii pot studia și din cărți, pot învăța și din emisiuni televizate, dar pentru a se educa și forma au nevoie de exemple de urmat, de oameni care să îi influențeze, care să îi inspire, să le trezească motivația pentru propria dezvoltare, să îi încurajeze să cerceteze, să descopere, să își dezvolte curiozitatea naturală, cu care sunt înzestrați toți copiii și, nu în ultimul rând, să aibă încredere în ei și să le dezvolte și lor această încredere în propriile forțe. Fiecare copil reprezintă o individualitate, iar profesorul care reușește să educe este acela care vede în fiecare copil ceea ce este special, acea latură care merită și trebuie evidențiată, potențialul care îl va propulsa, dar îl va face și fericit în același timp.

Conceptul de educație în continuitate

Educația și-a confirmat treptat rolul definitoriu în arsenalul de valori existente, omenierea a parcurs etape complicate și dificile pentru a înțelege că există o singură modalitate de a interveni și de a remedia orice situații și circumstanțe, și anume cea de a educa continuu toate generațiile, de a pune accent pe valoarea și aplicarea corectă a cunoștințelor. În acest context, menționăm paradigma educație/formare pe tot parcursul vieții propusă de Ambrosio, care consideră viața socială un spațiu educativ format din următorii piloni:

- educația/formarea care vizează cetățenia activă – noua cetățenie;
- educația/formarea care ar trebui să ofere fiecărui subiect capacități de afirmare, de participare democratică, acces la putere și împuternicire;
- educația/formarea ce urmează parcursuri de învățare continuă, obținerea calificărilor și competențelor care trebuie să fie certificate și considerate la nivel de educație realizată;
- educația/formarea multiculturală care poate cultiva fiecărui subiect spiritul de înțelegere a celuilalt, a diferitului, cu care dialogăm, învățăm și găsim un compromis bazat pe respect și toleranță democratică;
- educația/formarea pentru transformarea reflexivă bazată pe multiple aptitudini, cunoștințe și experiențe gestionate colectiv în vederea înțelegerii problemelor noi și vechi, dar în contexte diferite – cele de astăzi – și rezolvarea lor.

Educația este matricea esențială a existenței umane, nucleul generator și creator de destine. Fiecare pilon dintre cei menționați mai sus își are rolul său în contexte concrete și specifice, menite să ghideze educabilul spre calea optimă de realizare a obiectivelor personale și profesionale.

Concluzii

Educația este un fenomen universal indispensabil care contribuie la dezvoltarea personală și profesională, la crearea unui confort social, la evoluția umană în toate domeniile. Educația treptat și-a ocupat locul de frunte în arsenalul de valori existente, devenind un imperativ global și, în același timp, soluția pentru orice provocare. Astăzi, la nivel internațional, tindem spre o dezvoltare durabilă în toate sferile de activitate. Conceptul de educație pentru o dezvoltare durabilă lărgeste și extinde aria semantică și tematică a educației. În acest context, educația obține o expansiune fără limite și calitatea unui factor omniprezent devine o necesitate stringentă în orice

societate și în orice context. Astfel, educația se transformă în cea mai de preț valoare umană, într-o comoară infinită, într-un tezaur nesecat prin intermediul căruia putem atinge orice obiectiv, putem depăși orice limite și bariere. Educația trebuie să fie o prioritate absolută în orice societate pentru binele comun.

Bibliografie:

1. Delors, J. Comoara lăuntrică. Raportul pentru UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI. Iași: Polirom, 2000, 236 p.
2. Cosmovivi, A., Iacob, L. Psihologie școlară. Iași: Polirom, 1999.